

Αθήνα, 11 Ιουνίου 2025

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς την κυρία και τον κύριο Υπουργό :

- Παιδείας, Θρησκευμάτων και Αθλητισμού

- Ανάπτυξης

Θέμα: Επιστροφή Ελλήνων επιστημόνων από το εξωτερικό: θα αξιοποιηθεί η διεθνής συγκυρία;

Η τελευταία διετία χαρακτηρίζεται από μία σημαντική ανατροπή στο διεθνές επιστημονικό τοπίο. Οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής, λόγω πολιτικών μεταβολών, περικοπών στις χρηματοδοτήσεις και περιορισμών στην ακαδημαϊκή ελευθερία, δεν προσφέρουν πλέον το σταθερό και ελκυστικό περιβάλλον που για δεκαετίες παρήγαγαν κορυφαία επιστημονική γνώση. Το αποτέλεσμα είναι η φυγή επιστημόνων – ανάμεσά τους και χιλιάδες Έλληνες που σταδιοδρομούν στο εξωτερικό.

Η Ευρώπη έχει ήδη αντιδράσει δυναμικά, μέσω προγραμμάτων όπως το «Choose Europe for Science», το οποίο προβλέπει επενδύσεις άνω των €600 εκατομμυρίων για την επιστροφή ερευνητών. Επιμέρους κράτη όπως η Γαλλία και η Γερμανία έχουν εξαγγείλει γενναίες χρηματοδοτήσεις και θεσμικές παρεμβάσεις που προσελκύουν πίσω τους δικούς τους ανθρώπους των επιστημών.

Αντίστοιχα, η χώρα μας, η οποία έχει καταγράψει ένα από τα υψηλότερα ποσοστά επιστημονικής διαρροής (brain drain) στην Ευρώπη την τελευταία δεκαετία, φαίνεται να μην αξιοποιεί τη μοναδική αυτή ευκαιρία.

Επειδή όπως χαρακτηριστικά καταγράφει δημοσίευμα του Βήματος της Κυριακής (08/06/2025), η χώρα μας παραμένει «με ομπρέλα, ενώ βρέχει μυαλά από την Αμερική»,

Επειδή δηλαδή παραμένει ανέτοιμη να αξιοποιήσει αυτή τη διεθνή μετατόπιση, χωρίς καταγραφές του επιστημονικού δυναμικού, χωρίς συγκροτημένο σχέδιο, χωρίς ουσιαστικά θεσμικά και οικονομικά εργαλεία, με έλλειψη μακροπρόθεσμου σχεδιασμού και περιορισμένα κίνητρα επιστροφής,

Επειδή την ίδια ώρα αξιόλογοι επιστήμονες του εξωτερικού, δηλώνουν πρόθυμοι να προσφέρουν ή και να επιστρέψουν υπό προϋποθέσεις, όπως κατάλληλες υποδομές, θεσμική σταθερότητα και εθνικό σχέδιο επαναπατρισμού.

Ερωτάται η κ. Υπουργός:

1. Ποια είναι η εθνική στρατηγική για την επιστροφή Ελλήνων επιστημόνων από το εξωτερικό; Υπάρχει επίσημο σχέδιο ή προγραμματισμός σε εξέλιξη;
2. Υφίσταται πλήρης χαρτογράφηση του επιστημονικού δυναμικού της ελληνικής διασποράς, ανά επιστημονικό πεδίο και γεωγραφική κατανομή, ώστε να καταστεί δυνατή η στοχευμένη προσέγγιση και υποστήριξη επαναπατρισμού;
3. Ποια μέτρα θεσμικά και οικονομικά έχουν ληφθεί για την επιστροφή των επιστημόνων; Ποια κίνητρα προσφέρονται (μισθολογικά, διοικητικά, εργασιακά, υποδομές);
4. Ποιο είναι το ύψος των σχετικών κονδυλίων (π.χ. ΕΛΙΔΕΚ, ΕΣΠΑ, ΕΛΚΕ, ΠΔΕ) που διατέθηκαν τα τελευταία δυο χρόνια ειδικά για την ενίσχυση επιστρεφόντων επιστημόνων;

5. Ποια είναι τα ποσοτικά αποτελέσματα των προσπαθειών έως σήμερα; Δηλαδή πόσοι Έλληνες επιστήμονες έχουν επιστρέψει από ΗΠΑ ή άλλες χώρες τα τελευταία δυο χρόνια; Πόσες προκηρύξεις ή προγράμματα έχουν δημιουργηθεί αποκλειστικά για αυτή την κατηγορία;

Η ερωτούσα βουλευτής

Μάλαμα Κυριακή